

Regeringens proposition

1980/81: 93

om överlåtelse av statens aktier i Datasaab AB till Telefonaktiebolaget LM Ericsson m. m.

beslutad den 29 januari 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

NILS G. ÄSLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, med anledning av att staten överlåter 40,5 % av aktierna i Datasaab AB till Telefonaktiebolaget LM Ericsson för en köpskilling av 133 650 000 kr., att ett anslag av 50 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1980/81 för terminalverksamheten vid Datasaab AB. För att täcka eventuella förluster som har uppkommit under år 1980 föreslås ett anslag av 5 milj. kr.

Återstående del av statens aktieinnehav i Datasaab AB, som är 9,5 %, föreslås få överföras till televerkets bolag Teleinvest AB. I propositionen föreslås att bemyndiganden inhämtas för regeringen att höja aktiekapitalet i Teleinvest AB och att teckna borgen för detta företag.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-01-29

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsråden Åsling och Adelson

Proposition om överlåtelse av statens aktier i Datsaab AB till Telefonaktiebolaget LM Ericsson m. m.

Statsråden Åsling och Adelson anmäler sina förslag. Anförandena redovisas i underprotokollen för industri- resp. kommunikationsdepartementet.

Statsrådet Åsling hemställer att regeringen i en proposition föreslår riksdagen att antaga de förslag som han och statsrådet Adelson har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen beslutar att de anföranden och förslag som redovisas i underprotokollen skall bifogas propositionen som bilagorna 1 och 2.

Bilaga 1

Utdrag
PROTOKÖLL
vid regeringssammanträde
1981-01-29

Föredragande: statsrådet Åsling

Anmälan till proposition om överlåtelse av statens aktier i Datasaab AB till Telefonaktiebolaget LM Ericsson m. m. såvitt avser industridepartementets verksamhetsområde

1 Inledning

Datasaab AB ägs till lika delar av staten och Saab-Scania AB. Bolagets verksamhet reglerades i ett huvudavtal mellan ägarna undertecknat den 21 september 1977. Riksdagen beslutade i december 1977 (prop. 1977/78:17, NU 1977/78:31, rskr 1977/78:98) om de ekonomiska förpliktelser som staten iklädde sig genom avtalet. Efter förhandlingar mellan staten, Telefonaktiebolaget LM Ericsson (LME) och Saab-Scania AB har slutits två avtal om försäljning av majoriteten av aktierna i Datasaab AB till LME. Dessa avtal reglerar villkoren för statens resp. Saab-Scania AB:s försäljning av aktiemajoriteten i Datasaab AB till LME. I anslutning till nu nämnda avtal har staten, Saab-Scania AB och Datasaab AB träffat ett avtal om avvecklingen av det gamla huvudavtalet. De tre avtalen bör fogas till protokollet i detta ärende som bilagorna 1.1–1.3. Ett avtal kommer även att träffas mellan televerket och LME, med anledning av att återstoden av statens aktieinnehav, 9,5%, kommer att överföras till televerkets bolag Telcinvest AB.

Regeringen har den 23 december 1980 medgivit att bidrag som lämnas av Saab-Scania AB och LME till Datasaab AB under år 1980 resp. år 1981 skall anses vara avdragsgilla omkostnader för bidragsgivarna. Samtidigt förklarade regeringen att den förlust som framkommit för Saab-Scania AB vid avyttring av aktierna i Datasaab AB skall vara avdragsgill omkostnad för Saab-Scania AB.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Utvecklingen på data- och teleområdet

I prop. 1980/81:66 om vissa åtgärder på teleområdet har redogjorts för den snabba tekniska utvecklingen på tele- och dataområdet. Införandet av digital teknik i telenätet betyder bl. a. att det blir allt svårare att dra en

gräns mellan traditionell teleteknik och datateknik då samma digitala teknik som används i datasystemen börjar användas på telefoniområdet. Digital teknik kommer successivt att användas inte bara i telefonstationerna utan även för överföringen i nätet. På sikt kan telefon- och datanäten bli plattformar för nya generationer av mer kvalificerade tele- och datatjänster som främst kommer att efterfrågas inom företagssektorn.

Kommunikationssystemen hos företagen kommer med all sannolikhet att i ökande grad integreras med företagets övriga rutiner, t. ex. med datahantering i vid mening. Den tekniska utvecklingen och nya informationssystem leder på det sättet till att gränserna såväl mellan kundägda tele-/datasystem och det allmänna telenätet som mellan telenätets olika delar är på väg att suddas ut.

Därutöver vill jag framhålla att dataindustrin har en viktig påverkan på datautvecklingen och dataanvändningen i samhället. Dataområdet är kunskapsintensivt jämfört med andra teknikområden och det krävs omfattande kunskaper hos tillverkare, systemutvecklare och användare av systemen för att det ska bli en positiv utveckling av datoranvändningen i samhället.

Att ha tillgång till datatillverkande företag inom landet är värdefullt med tanke på bl. a. den kunskap om datatekniken som följer därav samt inte minst den koppling som kan etableras mellan användning resp. tillverkning av datasystem och datautrustning.

I vårt land har vi goda möjligheter att i ett sammanhang se på datatekniken som sådan, användningen av tekniken och konsekvenserna av denna användning. Det bör ge oss goda förutsättningar att använda datateknik där den gör störst nytta och undvika ett ensidigt tekniskt synsätt på datafrågorna.

I kontakt med kvalificerade användare av datateknik som finns i vårt land kan de svenska datatillverkande företagen få underlag för en produktutveckling som kan ge en framgångsrik avsättning av produkterna inte bara inom landet utan även på de exportmarknader som värderar kvalificerad utrustning. Även de fackliga organisationernas krav på funktioner och utrustning kan här vara av betydelse för produktutvecklingen.

En sådan form av produktutveckling i vårt land, som påverkas av användarnas önskemål och förutsättningar och som utnyttjar de olika kunskapsområden som finns i anslutning till datateknik och datakommunikation bör kunna ge en god grund för dataindustrin i Sverige.

2.2 Datsaab AB

Datsaab AB bildades år 1977 genom att Stansaab Elektronik AB, ägt av Saab-Scania AB och Sveriges Investeringsbank AB, samt Datsaabdivisionen vid Saab-Scania AB fördes samman till ett av staten och Saab-Scania AB gemensamt ägt bolag. Syftet med bildandet av Datsaab AB var

att förbättra konkurrenssituationen för svensk dataindustri och ta till vara de rationaliseringsvinster som borde vara möjliga genom en sammanslagning av de två ursprungliga verksamheterna. Det främsta motivet för bildandet var att trygga utvecklingen av en svensk dataindustri. Ägarna förutsåg vid bildandet att ekonomiska bidrag till Datasaab AB skulle komma att krävas under de första verksamhetsåren. Bidragen bestämdes till 37,5 milj. kr. från vardera staten och Saab-Scania AB under vart och ett av de fyra första verksamhetsåren. Dessutom skulle staten under samma period årligen skjuta till 32,5 milj. kr. för forsknings- och utvecklingsarbete. Förlusterna under åren 1978 och 1979 översteg dock vad som förutsågs vid bolagets bildande. Enligt avtalet mellan staten och Saab-Scania AB skall sådana förluster täckas av ägarna till lika stora delar. Ägarna tillsköt därför ytterligare 114 milj. kr. för år 1978 och 74 milj. kr. för år 1979. Datasaab AB har alltså under sina första verksamhetsår haft betydande ekonomiska problem. Företagets resultat har dock kontinuerligt förbättrats och för verksamhetsåret 1980 bedöms behovet av särskild förlusttäckning vara väsentligt lägre.

Datasaabkoncernen består i dag av moderbolaget Datasaab AB med dotterbolag (försäljningsbolag) i tolv länder inkl. Sverige. Koncernen har totalt ca 3 400 anställda, varav ca 1 000 personer vid dotterbolag utomlands.

Moderbolaget är geografiskt uppdelat på två enheter för utveckling och tillverkning, den ena i Järfälla med 1 180 anställda och den andra i Linköping med 820 anställda. Huvudkontoret är placerat i Stockholm. Det svenska försäljningsbolaget Datasaab Sverige AB sysselsätter ca 400 personer på skilda håll i landet.

Koncernens omsättning uppgick år 1980 till närmare 1 100 milj. kr.

Organisatoriskt är moderbolaget uppdelat i fem produktorienterade divisioner.

Division Alfaskop utvecklar och tillverkar dataterminaler (bildskärms-terminaler). Denna division expanderar snabbast och är i dag marknadsledare i Norden.

Division Affärssystem utvecklar och tillverkar minidatorbaserade system för olika kontorsrutiner såsom bokföring och fakturering.

Division Banksystem, Datasaab AB:s största division, utvecklar och tillverkar bankdatasystem som med framgång har sålts till banker i Norden, övriga Europa och Förenta staterna.

Division Interaktiva Datasystem utvecklar och tillverkar speciella datasystem för exempelvis trafik- och stridsledning för flygplan och fartyg samt militär luftbevakning. Betydande order har erhållits från svenska försvaret och luftfartsverket. Divisionens och Datasaab AB:s hittills största beställning, ett civilt flygtrafikledningssystem till Sovjetunionen, togs i drift sommaren 1980.

Division Nya Områden utvecklar tillämpningar av Datasaab AB:s pro-

dukter inom lovande nya områden. Divisionen arbetar bl. a. med att upprätthålla en unik kompetens som företaget tidigare har byggt upp inom sjukvårdsområdet. F. n. utvecklas även datasystem för förebyggande hälsovård.

2.3 L M Ericssonkoncernen

Koncernens moderbolag Telefonaktiebolaget L M Ericsson (LME) bildades år 1918 och går tillbaka till en rörelse som bildades år 1876. Vid huvudanläggningen i Stockholm finns bl. a. koncernledning, laboratorier och en av koncernens fabriker. Moderbolagets tillverkning sker i en gemensam fabriksorganisation vid 22 fabriker lokaliserade över hela Sverige. Moderbolaget samordnar även i egenskap av holdingbolag verksamheten inom koncernen bl. a. i policyfrågor, administration, ekonomi, marknadsföring, forskning och utveckling samt utbildning.

Moderbolaget har ca 20 000 personer anställda. Bolaget har ca 90 000 aktieägare och ett aktiekapital på 1 089 milj. kr. Mer än 90% av aktierna är i svensk ägo. Omsättningen för L M Ericssonkoncernen uppgick år 1980 till ca 10 000 milj. kr.

L M Ericssonkoncernen är en världsomspännande företagsgrupp som har specialiserat sig på telekommunikation och har totalt ca 60 000 anställda. Koncernen har under lång tid varit världsledande på telekommunikationsområdet och har med sitt nya programminnesstyrda telefon- och telexsystem fått en stark ställning på världsmarknaden.

I Sverige har koncernen 37 egna fabriker. Dessutom finns egna fabriker i 14 andra länder. Inkl. tillverkning på licens och genom samarbetande bolag tillverkar koncernen produkter i totalt 25 länder.

Genom mer än 90 dotterbolag och samarbetande bolag och genom tekniska kontor är L M Ericssonkoncernen verksam i mer än 100 länder.

LME gör f. n. en mycket målmedveten satsning på forskning och utveckling. En stor del av detta arbete bedrivs inom de svenska koncernbolagen. För huvudprodukterna inom publik telekommunikation – växlar för telefoni, telex och data samt transmissionsutrustningar och telefonapparater – är en betydande del av utvecklingen förlagd till det med den svenska staten och televerket gemensamt ägda ELLEMTEL Utvecklings AB (ELLEMTEL). Totalt är ca 4 000 ingenjörer inom L M Ericssonkoncernen sysselsatta med teknisk utveckling. Under år 1980 uppgick kostnaderna för forskning och utveckling till ca 900 milj. kr., vilket motsvarar ca 9% av koncernens fakturering.

För att möta den privata marknadens snabbt växande behov av kommunikations- och informationstjänster på data-, text- och bildområdena bildade LME under hösten 1980 en ny division kallad Informationssystem. Divisionen kommer huvudsakligen att arbeta inom områdena datatransmission och privata datanät men även med system för kontorsauto-

mation. Här arbetar LME med integrerade ADB-system för kontor och med bildskärmsterminaler. Systemen skall kunna användas inom ett företags text- och datakommunikation för ordbehandling och textredigering, administrativ databehandling, funktioner för meddelandeförmedling och meddelandehantering samt för den kommande teletjänsten Teletex.

2.4 Televerket och Teleinvest AB

En utförlig beskrivning av televerkets verksamhet och organisation har lämnats i prop. 1980/81:66 om vissa åtgärder på teleområdet och jag berör därför endast kortfattat denna. Televerkets uppgift är att tillgodose samhällets och enskildas behov av telekommunikationer. Verksamheten omfattar sex olika rörelsegrenar och en verksamhetsgren med industriell tillverkning av telemateriel. Totala antalet anställda inom televerket uppgår f. n. till ca 43 900, varav ca 3 600 personer sysselsätts inom televerkets industridivision, Teli. Riksdagen fattade i december 1980 beslut (prop. 1980/81:66, TU 1980/81:9, rskr 1980/81:132) om att samordna televerkets industridivision Teli och televerkets företag Telefabrikation AB (Tefab) i ett gemensamt bolag. Riksdagens beslut innebär också att ett av televerket förvaltad bolag, Teleinvest AB, skall bildas. Bolaget skall verka inom området telekommunikation, elektronik och därmed sammanhängande verksamheter och skall huvudsakligen som holdingbolag förvalta aktieinnehavet i televerkets dotter- och intressebolag exkl. ELLEMTEL.

2.5 Avtalens huvudsakliga innehåll

Överlåtelsen av aktierna i Datsaab AB regleras i tre avtal, nämligen ett mellan staten och LME (bilaga 1.1), ett mellan Saab-Scania AB och LME (bilaga 1.2) och ett mellan staten, Saab-Scania AB och Datsaab AB (bilaga 1.3).

Innebörden av avtalet mellan staten och LME är att staten den 31 mars 1981 överlåter 40,5% av aktierna i Datsaab AB till LME till ett pris av 133 650 000 kr. Köpeskillingen skall erläggas i tre lika stora poster den 30 juni under vart och ett av åren 1983, 1984 och 1985. LME skall tillträda aktierna den 31 mars 1981 och överta 81% av de borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden som staten har ingått till förmån för Datsaab AB.

Staten skall för år 1981 till Datsaab AB lämna ett medelstillskott om 37,5 milj. kr. och ett utvecklingsstöd om 32,5 milj. kr., i enlighet med de åtaganden som finns i det avtal som träffades mellan staten och Saab-Scania AB vid bildandet av bolaget.

Om de medel som skjutits till av staten och Saab-Scania AB inte räcker för att täcka uppkommen förlust under år 1980, har staten att ersätta hälften av denna förlust.

Staten skall därutöver år 1981 utge ett extra utvecklingsstöd om 50 milj.

kr. till Datasaab AB för att i första hand användas i bolagets terminalverksamhet.

Utöver vad jag här har nämnt är staten inte skyldig att till Datasaab AB erlagga några bidrag, tillskott eller stöd av vad slag det vara må.

Avtalet innehåller även vissa garantiåtaganden som är vanliga vid företagsöverlåtelser. Garantierna berör sådana förhållanden, som att bokföring har utförts enligt god redovisningssed, att Datasaab AB har äganderätt eller nyttjanderätt till bl. a. patent som är nödvändiga för bolagets verksamhet och att brand- och andra försäkringar har tecknats. Om brister i dessa avseenden skulle föreligga finns regler för hur LME skall kompenseras för detta.

Avtalet mellan Saab-Scania AB och LME är uppbyggt på samma sätt som avtalet mellan staten och LME. Saab-Scania AB överlåter 50% av aktierna i Datasaab AB till LME till ett pris av 165 milj. kr. Köpeskillingen skall erläggas i tre lika stora poster den 31 mars under vart och ett av åren 1983, 1984 och 1985. LME tillträdde aktierna den 31 december 1980. LME skall även överta de borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden som Saab-Scania AB har ingått till förmån för Datasaab AB.

Saab-Scania AB skall för år 1981 lämna ett medelstillskott till Datasaab AB om 37,5 milj. kr. i enlighet med de åtaganden som finns i det avtal som träffades mellan staten och Saab-Scania AB vid bildandet av bolaget.

Om de medel som skjutits till av staten och Saab-Scania AB för år 1980 inte räcker för att täcka uppkommen förlust under år 1980, har Saab-Scania AB att täcka hälften av denna förlust. Avtalet innehåller även garantiåtaganden som är identiska med de statliga åtagandena.

Det huvudavtal som år 1977 tecknades mellan staten, Saab-Scania AB och Datasaab AB ersätts av ett nytt avtal mellan staten, Saab-Scania AB och Datasaab AB.

Detta avtal upphäver med vissa undantag det gamla huvudavtalet. Kvarstående åtaganden är viss betalningsskyldighet för Datasaab AB enligt huvudavtalets § 4.2 samt vissa förmåner för Datasaab AB:s personal i fråga om hälsovård, personalinköp och utnyttjande av Saab-Scania AB:s motionsanläggningar m. m. Vidare regleras villkoren för hur Saab-Scania AB skall lämna de i de tidigare avtalen nämnda bidragen och tillskotten.

2.6 Fördelar med ett samgående

Jag framhöll i prop. 1977/78:17 om samarbete mellan staten och Saab-Scania AB på dataområdet att det är av stor vikt att vi har en svensk allsidigt utvecklad dataindustri. Ett samgående mellan Datasaab AB och LME ger många fördelar för bägge företagen.

LME:s verksamhet är i dag i mycket hög utsträckning koncentrerad till den publika telemarknaden i världen, dvs. försäljning till teleförvaltningar i de olika länder där LME är verksamt. Detta innebär en på sikt mindre

lämplig struktur på företagets verksamhet. Mot denna bakgrund strävar bolagets ledning efter en diversifiering inom företagets kompetensområde. Detta innebär en ökad satsning på telekunder inom den privata sektorn.

Marknaden för telekommunikations- och dataprodukt i den privata sektorn bedöms i framtiden bli alltmer intressant. Framför allt innebär företagets satsning att det söker möta den privata marknadens snabbt växande behov av kommunikations- och informationstjänster, dvs. utrustning för framtidens kontor. Specifikt innefattar denna målmedvetna satsning utrustning för företags internkommunikation, kontorsautomation och distribuerad databehandling.

Denna inriktning av utvecklings- och marknadsansträngningarna är logisk för LME eftersom det under senare år har skett ett närmande mellan telekommunikations- och databranscherna, som innebär en ökande integration av produkter och system för kommunikation och data.

När det gäller Datasaab AB:s verksamhetsområde är det framför allt smådatorer och arbetsplatsterminaler som passar väl in i LME:s offensiva satsning på kontorsmarknaden.

LME:s styrka är framför allt företagets stora systemkunnande. De systemlösningar för tal, text, data och bild som blir möjliga genom samverkan med Datasaab AB kommer att ytterligare stärka denna ställning. Genom samgåendet skapas en kombination som avsevärt kommer att förbättra båda företagens positioner på framför allt utlandsmarknaderna. Företagens marknadsföringsorganisationer torde komplettera varandra väl. LME:s organisation är anpassad för försäljning av stora system främst till teleförvaltningar, medan Datasaab AB har erfarenhet av försäljning till en bredare marknad.

Om ett samgående mellan LME och Datasaab AB inte kommer till stånd måste LME troligen välja att samarbeta med eller förvärva ett utländskt företag inom dataområdet. Utvecklingen inom kommunikations- och dataområdet går dessutom i en sådan riktning att konkurrens mellan LME och Datasaab AB på sikt inte skulle kunna undvikas.

För Datasaab AB:s del innebär en fortsatt utveckling som självständigt företag betydande risker eftersom företagets resurser är för begränsade för att säkerställa en positiv utveckling på längre sikt.

Genom en nära samverkan mellan LME och Datasaab AB kommer således enligt min mening möjligheterna för att svensk elektronik- och dataindustri skall vara konkurrenskraftig även i framtiden att väsentligt förbättras. Jag anser därför att LME:s övertagande av aktiemajoriteten i Datasaab AB verksamt kommer att bidra till att trygga utvecklingen av denna industrigren. Efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet kan jag också konstatera att ett fortsatt statligt inflytande via televerket ytterligare bör stärka industrigrupperingens marknadsposition. Jag noterar därför med tillfredsställelse att televerket och LME funnit det önskvärt att deras samarbete utvidgas genom att staten behåller en minori-

tetspost i Datasaab AB. Under förutsättning av riksdagens godkännande kommer dessa statens aktier att överföras till Teleinvest AB. Denna fråga behandlas av chefen för kommunikationsdepartementet.

Denna samverkan mellan LME och televerket som bl. a. är kvalificerade användare av datateknik och datakommunikation och Datasaab AB som tillverkare av utrustning och programvara bör i enlighet med vad jag inledningsvis anförde kunna ge underlag för en användarpåverkad produktutveckling som bör kunna leda till goda avsättningsmöjligheter.

En åtgärd som övervägs och som är av intresse för televerket är att till Datasaab AB förlägga utvecklingen av teletextterminaler och andra digitala abonnentterminaler. Televerket är primärt intresserat av digitala terminaler för publika tjänster. Därför kommer televerket att delta aktivt i utvecklingsplaneringen av sådana produkter. Televerket kommer även att delta i större utvecklingsprojekt.

Jag vill i sammanhanget också nämna att televerket beslutat genomföra särskilda insatser för dokumentation och informationsspridning på området teleanknuten kontorsautomation (benämnt TELDOK) och beslutat satsa 5 milj. kr. på detta under en period av 5–6 år. I redaktionskommittén för TELDOK har föreslagits att representanter för bl. a. datadelegationen, data- och elektronikkommittén, dataeffektutredningen, LO, Riksdataförbundet och TCO skulle ingå. Den informationsspridning som därmed kommer fram bör vara av nytta inte bara för användarna av teleanknuten kontorsautomation utan även för bl. a. Datasaab AB.

Avtalen mellan staten och LME samt mellan staten, LME och Datasaab AB bör underställas riksdagen för godkännande i den mån staten genom den ikläder sig ekonomiska förpliktelser. Till följd av de ingångna avtalen bör på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1980/81 anvisas ett reservationsanslag av 50 milj. kr. som medelstillskott till Datasaab AB. I enlighet med tidigare åtaganden bör vidare för att täcka uppkomna förluster i bolagets verksamhet under år 1980 på samma tilläggsbudget anvisas ett förslagsanslag av 5 milj. kr. till förlusttäckning till Datasaab AB.

I enlighet med 1977 års huvudavtal har regeringen i budgetpropositionen 1981 (prop. 1980/81: 100 bil. 17 s. 143) föreslagit riksdagen att under reservationsanslagen F 15. Utvecklingsbidrag till Datasaab AB och F 16. Medelstillskott till Datasaab AB anvisa 16 250 000 kr. resp. 18 750 000 kr. Till följd av de nu träffade avtalen upphör det gamla huvudavtalet att gälla. Enligt de nya avtalen har emellertid staten och Saab-Scania AB förbundit sig att till Datasaab AB utge motsvarande belopp. Förslagen i budgetpropositionen 1981 om medelsanvisning till Datasaab AB bör därför kvarstå oförändrade.

De aktier i Datasaab AB, som i dag ägs av staten förvaltas av kammarkollegiet med ett bokfört värde upptaget till 185 milj. kr. Genom föreliggande avtal överläts samtliga av kammarkollegiet förvaltade aktier i Datasaab AB till LME resp. televerket för ett totalt pris av 165 milj. kr. För att

en övervärdering av statens förmögenhet skall undvikas, bör statskapitalet sättas ned med skillnaden mellan det hos kammarkollegiet bokförda värdet av aktierna och det pris som erhålls vid försäljningen. Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande härtill.

3 Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna avtalen mellan staten och Telefonaktiebolaget LM Ericsson i vad staten genom dem ikläder sig ekonomiska förpliktelser.
2. till *Utvecklingsbidrag till Datasaab AB* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1980/81 under fjortonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50 000 000 kr..
3. till *Förlusttäckning till Datasaab AB* på tilläggsbudget II för budgetåret 1980/81 under fjortonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr..
4. bemyndiga regeringen att sätta ned statskapitalet i enlighet med vad jag har förordat.

Bilaga 2

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-01-29

Föredragande: statsrådet Adelson

Anmälan till proposition om överlåtelse av statens aktier i Datasaab AB till Telefonaktiebolaget LM Ericsson m. m. såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde

1 Inledning

I det avtal mellan staten och Telefonaktiebolaget LM Ericsson (LME) om överlåtelse av 40,5% av aktierna i Datasaab AB som chefen för industridepartementet har redovisat anges att resterande av staten ägda aktier skall överlätas till Teleinvest AB. För att möjliggöra denna senare överlåtelse har televerket i skrivelse den 15 januari 1981 bl. a. hemställt om ökning av aktiekapitalet i Teleinvest AB från 18 milj. kr. till 49 350 000 kr.

Enligt avtalet mellan staten och LME skall LME överta 81 % av de borgens-, garanti- och ansvarsåtaganden som staten ingått till förmån för Datasaab AB. Resterande 19 % övertas av Teleinvest AB. Staten har hittills tillsammans med Saab-Scania AB påtagit sig att teckna borgen för Datasaab AB:s åtaganden upp till 700 milj. kr. Det innebär således att staten lämnat garanti upp till 350 milj. kr. Televerket har med anledning härav hemställt om bemyndigande att teckna borgen för Teleinvest AB intill ett belopp på 66,5 milj. kr. vilket utgör 19 % av 350 milj. kr.

I en annan skrivelse samma dag har televerket föreslagit att samtliga borgensåtaganden från televerkets sida för verkets dotter- och intressebolag, utom ELLEMTEL Utvecklings AB (ELLEMTEL) i fortsättningen bör avse Teleinvest AB.

2 Föredragandens överväganden

Med anledning av vad chefen för industridepartementet har anfört om överlåtelse av 40,5% av aktierna i Datasaab AB till LME och om en vidgad samverkan mellan LME och televerket i samband därmed vill jag anföra följande.

Som jag framhöll i prop. 1980/81:66 om vissa åtgärder på telecområdet

kan behovet av att framdeles etablera aktiebolag helt ägda av televerket eller delägda tillsammans med andra intressenter på telecområdet förväntas öka. I syfte att bl. a. ge televerket möjligheter till en ökad flexibilitet i detta avseende skall enligt riksdagens beslut (TU 1980/81:9, rskr 1980/81:132) Teleinvest AB inrättas. I propositionen redogjorde jag utförligt för den förväntade dynamiska utvecklingen på telekommunikations- och informationsteknikens område och anförde bl. a. att ett aktivt televerksengagemang är en förutsättning för en gynnsamm utveckling i Sverige. En rad starka skäl talar för att televerket på olika sätt bör ges möjligheter att effektivt bidra till introduktionen av ny modern informationsteknik i vårt land.

Detta kräver enligt min mening att televerket aktivt tar del i utvecklingsarbetet på nya områden inom telekommunikationer i samarbete med svensk industri. Samarbetet mellan televerket och LME via ELLEMTel intar härvidlag en central ställning. En utvidgning av samarbetet med LME genom ett gemensamt engagemang i Datasaab AB ligger väl i linje med riksdagens beslut med anledning av prop. 1980/81:66. En kombination av å ena sidan televerkets och LME:s systemkunnande och å andra sidan Datasaab AB:s terminalkunnande på det sätt som överenskommit kommer att vara till fördel både för de svenska konsumenterna och för svensk industri. Samarbetet televerket, LME och Datasaab AB bör också ge möjligheter till en ökning och samordning av produktion i Sverige. En sådan samordning underlättas av riksdagens beslut att televerkets verkstäder skall överföras till bolagsform.

Jag finner det nyinrättade Teleinvest AB vara den naturliga vägen för televerket att förvärva aktier i Datasaab AB. I prop. 1980/81:66 beräknade jag att Teleinvest AB:s aktiekapital inledningsvis skulle behöva uppgå till 18 milj. kr. Denna beräkning gjordes utan hänsynstagande till den nu aktuella överlåtelsen av 9,5 % av aktierna i Datasaab AB till Teleinvest AB. För att överlåtelsen skall bli möjlig krävs därför en ökning av aktiekapitalet i Teleinvest AB.

Ökningen av aktiekapitalet bör ske genom en nyemission av aktier i Teleinvest AB som betalas av televerket genom överlåtelse av 342 000 aktier i Datasaab AB. Förvaltningen av dessa statens aktier, som f. n. sker hos kammarkollegiet, kommer dessförinnan att överföras till televerket. Aktierna kommer därvid att invärderas i televerkets verksamhet till samma pris som betingats för försäljningen av statens övriga aktier till LME. Det innebär ett värde på 31 350 000 kr. och vid överlåtelsen till Teleinvest AB sker en nyemission av 31 350 aktier à 1 000 kr. i detta bolag. Aktiekapitalet i Teleinvest AB kommer därmed att uppgå till 49 350 000 kr. och samtliga aktier skall förvaltas av televerket. Några särskilda medel för aktieteckningen behöver inte anvisas av riksdagen. Däremot bör riksdagens bemyndigande att höja aktiekapitalet i Teleinvest AB inhämtas. Jag förordar att så sker.

I avtalet mellan staten och LME anges även att mellan LME och Teleinvest AB skall träffas särskilt avtal som skall reglera parternas inbördes förhållanden som aktieägare i Datasaab AB. Vidare anges att vissa särskilda överenskommelser kommer att träffas mellan å ena sidan LME och Datasaab AB och å andra sidan televerket och/eller dotterföretag till televerket. Dessa överenskommelser skall bl. a. reglera utförandet av utvecklingsarbete av gemensamt intresse för nämnda parter och ELLEMTEL samt nämnda intressenters utnyttjande av resultaten av sådant utvecklingsarbete. Det kan därvid uppkomma behov av ändringar i konsortialavtalet rörande ELLEMTEL mellan televerket och LME eller till detta avtal hörande immaterialrättsavtal. Jag avser återkomma till regeringen i denna fråga.

Televerket har enligt riksdagens beslut (prop. 1978/79: 101, TU 1978/79: 13, rskr 1978/79: 138 resp. prop. 1979/80: 25, TU 1979/80: 7, rskr 1979/80: 101) bemyndigats att teckna borgen för Swedish Telecoms International AB (Swedtel) intill ett belopp på 30 milj. kr. och för SOS Alarmering AB intill ett belopp på 25 milj. kr. Vidare har riksdagen bemyndigat fullmäktige i riksgäldskontoret att ikläda staten garanti för lån åt Telefabrikation AB intill ett belopp på 20 milj. kr. (prop. 1965: 116, SU 1965: 128, rskr 1965: 321).

De statliga garantiåtaganden gentemot Datasaab AB som kvarstår när staten genom Teleinvest AB behåller en minoritetspost i bolaget uppgår till 66,5 milj. kr. Televerket har därför hemställt om bemyndigande att teckna borgen för Teleinvest AB intill detta belopp. Det sammanlagda möjliga borgensåtagandet från statens sida för bolag inom Teleinvest-koncernen skulle därmed f. n. komma att uppgå till 141,5 milj. kr.

Som jag nyss har framhållit kan samarbetet med andra företag på teleområdet förväntas öka. I enlighet med redovisningen i prop. 1980/81: 66 kan det t. ex. bli aktuellt att vid sidan av Swedtel erbjuda olika slags tjänster på den internationella marknaden. Härvid kan det också bli aktuellt med särskilda dotterföretag för enskilda större projekt. Behov av borgensåtaganden i samband med dessa bolags verksamhet kommer sannolikt att uppkomma. Utvecklingen av verksamheten inom Swedtel och andra dotterbolag kan också medföra behov av ökade borgensåtaganden. Jag delar televerkets uppfattning att samtliga borgensåtaganden från statens sida inom Teleinvest-koncernen bör avse Teleinvest AB och göras av televerket. Med hänsyn till vad jag har anfört om verksamhetens utveckling är det angeläget att det vid behov finns möjlighet att teckna erforderlig borgen. Eftersom risktagandet i bolagen blir begränsat bör enligt min mening regeringen efter prövning i varje särskilt fall i fortsättningen få medge televerket att teckna borgen för Teleinvest-koncernen. För detta talar också praktiska skäl. Riksdagens bemyndigande härtill bör inhämtas. Efter ett medgivande från regeringen till televerket att teckna borgen för Teleinvest AB kan riksgäldskontorets lånegaranti för Telefabrikation AB utgå.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att aktiekapitalet i Teleinvest AB höjs i enlighet med vad som har angetts i det föregående,
2. bemyndiga regeringen att medge televerket att teckna borgen för Teleinvest AB.

*Bilaga I.1***Avtal**

Mellan staten och Telefonaktiebolaget L M Ericsson (LME) har denna dag följande avtal träffats.

Bakgrund

Genom ett den 21 september 1977 träffat avtal (Huvudavtalet) överenskom staten och Saab-Scania AB (Saab-Scania) om att samarbeta i syfte att åstadkomma en konkurrenskraftig svensk dataindustri, bland annat genom samordning av de av Stansaab Elektronik Aktiebolag och Saab-Scanias Datasaaabsdivision då bedrivna rörelserna. I anledning därav tillskapades år 1978 Datasaab AB (Datasaab) vari staten och Saab-Scania äger hälften vardera av samtliga aktier eller för envar 1 800 000 aktier å nominellt 100 kronor per aktie.

Datasaab har alltsedan tillskapandet expanderat kraftigt och förstärkt sin ställning bl. a. på terminalutrustningsområdet.

Utvecklingen inom LME går mot breddad verksamhet inom området kommunikation inom företag och förvaltning. Kommunikationsområdet är under förändring och en förskjutning äger rum från system för ren talkommunikation till system för hantering av tal, text, bild och data. Denna utveckling leder fram till system för kommunikation och databehandling med avsevärd komplexitet. I denna utveckling ingår avancerad terminalutrustning som ett väsentligt led.

Datasaaabs och LMEs verksamheter kompletterar på många områden varandra.

Staten, Saab-Scania och LME är ense om att en samordning av LMEs och Datasaaabs verksamheter skulle komma att innebära ett väsentligt steg mot målet att åstadkomma en konkurrenskraftig svensk dataindustri, som kan göra sig gällande i den hårdnande internationella konkurrensen på dataområdet.

Efter ingående överläggningar har överenskommelse träffats om att LME skall förvärva totalt 90,5 procent av aktierna i Datasaab genom förvärv av *dels* samtliga Saab-Scanias 1 800 000 aktier i Datasaab och *dels* 1 458 000 av statens aktier i Datasaab.

Statens överlåtelse av aktier till LME förutsätter att riksdagen godkänner överlåtelsen. Saab-Scania kan emellertid överlåta sina aktier i Datasaab utan hinder därav. För att möjliggöra för LME och Datasaab att så effektivt som möjligt förbereda den eftersträlvade samordningen av verksamheterna har enighet nåtts om att Saab-Scania skall överlåta sina aktier i Datasaab till LME per den 31 december 1980, medan överlåtelse av statens aktier sker den 31 mars 1981. Berörda parter har därför överenskommit att aktieöverlåtelse skall ske genom två separata avtal. Mellan Saab-Sca-

nia och LME har denna dag tecknats särskilt avtal, vilket bilagts detta avtal som *Bilaga 1*, avseende överlåtelse till LME av samtliga Saab-Scantias aktier i Datasaab.

§ 1

Staten överlåter till LME på i detta avtal angivna villkor 1 458 000 av sina aktier i Datasaab för en köpeskilling av etthundratrettiofemmiljonersexhundra femtiotusent (133 650 000) kronor.

Saab-Scania har enligt mellan Saab-Scania och staten träffat konsortialavtal lämnat sitt medgivande till överlåtelsen.

Resterande av staten ägda aktier i Datasaab skall av staten överlåtas till ett av televerket helägt dotterbolag – Teleinvest AB – vilket efter riksdagens godkännande med anledning av proposition nr 1980/81:66 kommer att inrättas i början av år 1981.

Mellan LME och Teleinvest AB kommer att träffas särskilt avtal som skall reglera parternas inbördes förhållanden som aktieägare i Datasaab. Avtalet skall bl.a. förplikta Teleinvest AB att icke sälja sina aktier i Datasaab under tio år fr. o. m. 1981 samt tillförsäkra Teleinvest AB dels rätt att under 10-årsperioden åtnjuta sådant skydd och utöva sådana rättigheter som enligt aktiebolagslagen inträder så snart aktieinnehav överstiger 1/10 av samtliga aktier i bolag, dels rätt att med en ledamot och en suppleant vara representerad i styrelsen för Datasaab.

Mellan å ena sidan LME och Datasaab och å andra sidan televerket och/eller dotterföretag till televerket kommer vidare att träffas vissa särskilda överenskommelser. Dessa skall reglera utförandet av utvecklingsarbete av gemensamt intresse för nämnda parter och Ellemtel Utvecklings AB samt nämnda intressenters utnyttjande av resultaten av sådant utvecklingsarbete. Överenskommelserna skall också reglera marknadsföring, underhåll och installation genom televerket och/eller dess dotterföretag av utrustning som utvecklats och/eller tillverkats av Datasaab eller utgör resultatet av nämnt utvecklingsarbete.

Vid utformandet av dessa överenskommelser skall alltså beaktas att televerkets verkstadsrörelse efter nämnda riksdagsgodkännande efter viss övergångstid kommer att överföras till bolag. Med dotterföretag till televerket avses sålunda detta bolag liksom varje annat företag över vilket staten genom televerket har ett bestämmande inflytande och i resultatet av vars verksamhet staten genom televerket har en betydande andel.

§ 2

LME skall tillträda aktierna den 31 mars 1981, nedan kallad Tillträdesdagen.

§ 3

På Tillträdesdagen skall staten till LME överlämna aktiebrevens veder-

börligen transporterade på LME, eller in blanco, med eventuellt tillhörande talonger och ej förfallna utdelningskuponger.

§ 4

LME skall erlägga köpeskillingen etthundratrettiofemmiljonersexhundra-femtio tusen (133 650 000) kronor i tre lika stora poster envar å fyrtiofyramiljonerfemhundra femtio tusen (44 550 000) kronor den 30 juni under ett- vart av åren 1983, 1984 och 1985.

Om köpskillingen inte erlägges senast på respektive förfalldag utgår dröjsmålsränta å förfallet belopp till dess full betalning erlagts enligt en räntefot för år som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fem (5) procentenheter.

Erlägges ej post inom 10 dagar från förfalldagen är även övriga poster förfallna till betalning.

§ 5

De handlingar avseende Datasaab som legat till grund för detta avtal och av vilka LME tagit noga del är i huvudsak följande:

1. Bolagsordning och registreringsbevis (*Bilaga 2 och 3*).
2. Reviderade årsredovisningar avseende dels Datasaab dels Datasaab-koncernen för räkenskapsåret 1979 (*Bilaga 4*).

LME har vidare beretts tillfälle att granska samtliga övriga handlingar som är av betydelse för en bedömning av Datasaabs verksamhet och ställning.

§ 6

Staten garanterar

att i årsredovisningarna avseende år 1979 ingående balansräkning och koncernbalansräkning enligt § 5 ovan har upprättats enligt lag och god redovisningssed. Härvid antecknas att LME har tagit del av och godkänt värderingen av varulagret;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag ej i annan omfattning än som angivits i *Bilaga 5* härtill pantförskrivit och ej under tiden fram till den 31 december 1980 kommer att pantförskriva några tillgångar annat än som ett led i den normala verksamheten;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag med reservation för vad som angivits i *Bilaga 6* har äganderätten eller nyttjanderätten till alla patent, konstruktioner, varumärken, mönster och andra immaterialrättsliga tillgångar liksom ritningar och verktyg vilka är nödvändiga för respektive bolags verksamhet per 31 december 1980 och att bolagens rättigheter till dessa patent, konstruktioner, varumärken, mönster och andra immaterialrättsliga tillgångar liksom ritningar och verktyg ej kommer att förändras eller upphöra i anledning av denna aktieöverlåtelse;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag tecknat brand- och av-

brotts- samt andra vanligen förekommande försäkringar och att dessa fortfarande är i kraft den 31 december 1980:

att Datasaab och i koncernen ingående bolag vid undertecknandet av detta avtal med undantag för reklamationsvister inte är inblandade i andra tvister eller rättegångar än dem som anges i *Bilaga 7*:

att Datasaab och i koncernen ingående bolag ej gjort åtaganden, ingått rättshandlingar eller vidtagit handlingar i övrigt, i annan mån än som utgör led i bolagets normala löpande rörelse:

att Datasaab och i koncernen ingående bolag disponerar över alla för verksamhetens bedrivande erforderliga tillstånd och beslut av myndigheter och att produktionsapparaten icke är föremål för något mer betydande föreläggande från yrkesinspektionen eller annan myndighets sida eller arbetar på tidsbegränsade dispenser från sådan myndighet:

att Datasaaabs och i koncernen ingående bolags verksamhet under år 1980 bedrivits efter affärsmässiga principer och att Datasaaabs ställning på grund av åtgärder under samma period, inte har förändrats och inte kommer att förändras på annat sätt än vad som följer av transaktioner och händelser som är hänförliga till den normala löpande verksamheten:

att den 31 december 1980 all väsentlig dokumentation rörande Datasaab och i koncernen ingående bolag såsom aktiebolag, styrelseprotokoll och bolagsstämmoprotokoll, redovisningshandlingar etc. är korrekta och finns i behåll hos Datasaab eller respektive bolag:

§ 7

Skulle staten brista i fråga om sina garantiutfästelser enligt § 6 ovan och skulle detta leda till kostnad, förlust eller skada, skall köpeskillingen för aktierna nedsättas med belopp som svarar mot 90,5% av kostnaden, förlusten eller skadan, i förekommande fall efter vederbörligt beaktande av skattemässig avdragsgillhet härför hos berört bolag. LME skall dock inte ha rätt att erhålla nedsättning, om inte summan av den sammanlagda nedsättningen vartill LME kan vara berättigad enligt denna paragraf stycke ett och två – efter att i förekommande fall skattemässig avdragsgillhet enligt ovan beaktats – överstiger tio (10) miljoner kronor.

Nedsättning skall inte i något fall utgå för enskilda kostnader, förluster eller skador vars värde är lägre än 100 000 kronor: sålunda ej ersättningsgilla skador skall ej heller beaktas vid bedömningen av huruvida det sammanlagda nedsättningsbeloppet uppgår till 10 miljoner kronor. Vid fastställande av storleken av den nedsättning vartill LME kan vara berättigad skall denna vidare minskas med belopp motsvarande 90,5% av värdet av de reserveringar i årsbokslut för osäkra kundfordringar, upplupna, ej betalda kostnader, villkorade skulder och förpliktelser o. dyl. som beräknas inte behöva tagas i anspråk.

Om LME önskar framställa krav på nedsättning enligt bestämmelserna i denna paragraf, skall sådana krav ha kommit staten tillhanda senast inom

ett år från Tillträdesdagen. Har så ej skett har LME förlorat sin rätt att framställa krav grundade på lämnade garantier.

Saab-Scania har i avtalet med LME avseende överlåtelse av Saab-Scantias aktier i Datasaab lämnat med detta avtals §§ 6 och 7 likalydande garantiåtaganden. Vid eventuell nedsättning av köpeskillingen skall nedsättningen fördelas på staten med 40,5/90,5 och Saab-Scania med 50,0/90,5. Avsikten är således att de av staten och Saab-Scania gjorda åtagandena skall gälla som om de gjorts av staten och Saab-Scania gemensamt i ett och samma avtal. LME äger därför från staten endast erhålla nedsättning enligt detta avtal med mot statens nyss nämnda andel svarande belopp. Avdrag skall ske med lika stora belopp på ännu ej erlagda köpeskillingsposter.

§ 8

LME skall snarast och med verkan från Tillträdesdagen övertaga 81 % av de borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden som staten ingått till förmån för Datasaab.

Om ej erforderligt samtycke föreligger från innehavarna av sådana borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden på Tillträdesdagen, skall LME hålla staten skadeslös för det fall staten helt eller delvis tvingas infra sådant åtagande.

§ 9

Enligt bestämmelserna i § 22 i Huvudavtalet har staten och Saab-Scania åtagit sig att lämna vissa bidrag och tillskott till Datasaab. Staten och Saab-Scania har för åren 1978–1979 fullgjort sina åtaganden i nu nämnt avseende.

För år 1980 återstår att täcka eventuell för året hos Datasaab uppkommen förlust som ej täcks av de tillskott och bidrag om totalt 107,5 miljoner kronor som tillskjutits av staten och Saab-Scania. Staten förbinder sig att till Datasaab erlagga ett belopp motsvarande hälften av eventuell sådan uppkommen förlust. Beloppet skall erläggas senast 30 dagar efter det att av revisorerna påtecknat bokslut för Datasaab avseende år 1980 föreligger, dock tidigast 30 dagar efter att riksdagen fattat för detta avtals godkännande erforderliga beslut.

Vid fastställande av eventuell sådan förlust i Datasaab skall de värderings- och redovisningsregler gälla som tillämpats av Datasaab vid upprättandet av 1979 års bokslut och som i sina huvuddrag finns återgivna i *Bilaga 8*.

Preliminär uppgift om den eventuella förlustens storlek skall föreligga den 5 februari 1981.

Staten skall under år 1981 till Datasaab utge ett utvecklingsstöd om 32,5 miljoner kronor samt ett tillskott om 37,5 miljoner kronor. Beloppen skall erläggas senast under januari och juli månader 1981 i två lika stora rater.

§ 10

Staten skall vidare till Datsaab under år 1981 utge ett extra utvecklingsstöd å femtio miljoner (50 000 000) kronor i första hand avsett att användas i Datsaabs terminalverksamhet. Bidraget skall utbetalas senast 30 dagar efter det att riksdagen fattat för detta avtals godkännande erforderliga beslut.

§ 11

Staten skall ej utöver vad ovan sagts i §§ 9 och 10 vara skyldig att till Datsaab erlagga några bidrag, tillskott, stöd eller dylikt av vad slag det vara må.

§ 12

I omedelbar anslutning till tillträdesdagen för de av LME från Saab-Scania förvärvade aktierna i Datsaab, dvs. den 31 december 1980, kommer extra bolagsstämma att hållas i Datsaab för utseende av nya av LME nominerade styrelseledamöter och styrelsesuppleanter. Staten förbinder sig att på denna bolagsstämma rösta så att LME tillsätter hälften av det totala antalet styrelseledamöter. Vid denna extra bolagsstämma skall även staten tillse att en av de av staten nominerade styrelseledamöterna och en suppleant ställer sina platser till förfogande och ersätts av personer nominerade av staten genom televerket. LME förbinder sig att rösta för de sålunda nominerade personerna. Övriga av staten tillsatta styrelseledamöter skall kvarstå i styrelsen fram till Tillträdesdagen.

Under perioden den 31 december 1980 intill Tillträdesdagen kommer staten och LME att äga hälften var av aktierna i Datsaab. Beträffande parternas samarbete som aktieägare har överenskommits följande.

- (i) En av de av LME utsedda styrelseledamöterna skall vara styrelsens ordförande. Staten utser ordförande på bolagsstämma.
- (ii) Oavsett vad i (i) sagts förbinder sig LME att ej utan de av staten nominerade styrelseledamöternas godkännande låta vidtaga sådana åtgärder i Datsaab och dess dotterbolag som – därest den i § 15 nedan angivna förutsättningen för detta avtals giltighet ej skulle uppfyllas – väsentligen skulle försvåra återställandet av Datsaab till dess nuvarande form.

§ 13

I omedelbar anslutning till Tillträdesdagen skall bolagsstämma avhållas i Datsaab, varvid staten skall tillse att nuvarande av staten nominerade styrelseledamöter och styrelsesuppleanter – med undantag för de av televerket enligt § 12 nominerade personerna – ställer sina platser till bolagsstämmans förfogande. Vid denna bolagsstämma ankommer det på LME att föranstalta om val av nya styrelseledamöter och suppleanter att ersätta

dem som ställt sina platser till förfogande samt att föranstalta om vederbörlig registrering därav.

LME förbinder sig att å nästkommande ordinarie bolagsstämma i Datasaab tillse att nuvarande av staten nominerade styrelseledamöter beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning av Datasaab under tiden fram till Tillträdesdagen under förutsättning att Datasaaabs nuvarande revisorer icke avstyrker sådan ansvarsfrihet.

§ 14

Datasaab bedriver idag verksamhet inom ett flertal områden och på olika orter i landet. Produktion sker i Järfälla och Linköping och marknadsföring genom dotterbolag i Sverige och ett antal andra länder.

LME förklarar att bolaget avser att inom ramen för vad som är företagsekonomiskt motiverat fortsätta Datasaaabs verksamhet i nära samordning med närliggande verksamheter hos LME och att vidareutveckla dessa till en konkurrenskraftig exportinriktad svensk industri i första hand inom området datakommunikation och databehandling. Samordningen av de två företagens verksamheter bedömes medföra vissa organisatoriska förändringar bl. a. genom en koncentration till Datasaab av utvecklingen av kvalificerade terminalutrustningar. Den förväntade snabba marknadsutvecklingen förutses leda till en expansion av den sammantagna verksamheten inom ifrågavarande område. Omfattande investeringar i teknisk utveckling inom området kommer att bli följden av den gemensamma satsning som nu företas.

§ 15

Regeringen kommer – under förutsättning att riksdagen fattar de beslut som behövs för detta – att slutligt godkänna avtalet. En förutsättning för detta avtals giltighet är att sådant slutligt godkännande föreligger senast den 31 mars 1981.

§ 16

Twist rörande detta avtal, dess tolkning eller tillämpning eller därur härflytande rättsförhållande skall avgöras genom skiljedom enligt nu gällande lag om skiljemän.

Detta avtal har upprättats i två exemplar varav parterna har tagit var sitt.

Stockholm den 23 december 1980

för SVENSKA STATEN
Per Nyqvist

för Telefonaktiebolaget
LM Ericsson
Björn Svedberg Håkan Ledin

Avtal

Mellan Saab-Scania AB (Saab-Scania) och Telefonaktiebolaget L M Ericsson (LME) har denna dag följande avtal träffats.

Bakgrund

Genom ett den 21 september 1977 träffat avtal (Huvudavtalet) överenskom staten och Saab-Scania om att samarbeta i syfte att åstadkomma en konkurrenskraftig svensk dataindustri, bland annat genom samordning av de av Stansaab Elektronik Aktiebolag och Saab-Scanias Datasaaabsdivision då bedrivna rörelserna. I anledning därav tillskapades år 1978 Datasaaab AB (Datasaaab) vari staten och Saab-Scania äger hälften vardera av samtliga aktier eller för envar 1 800 000 aktier å nominellt 100 kronor per aktie.

Datasaaab har alltsedan tillskapandet expanderat kraftigt och förstärkt sin ställning bl. a. på terminalutrustningsområdet.

Utvecklingen inom LME går mot breddad verksamhet inom området kommunikation inom företag och förvaltning. Kommunikationsområdet är under förändring och en förskjutning äger rum från system för ren talkommunikation till system för hantering av tal, text, bild och data. Denna utveckling leder fram till system för kommunikation och databehandling med avsevärd komplexitet. I denna utveckling ingår avancerad terminalutrustning som ett väsentligt led.

Datasaaabs och LMEs verksamheter kompletterar på många områden varandra.

Staten, Saab-Scania och LME är ense om att en samordning av LMEs och Datasaaabs verksamheter skulle komma att innebära ett väsentligt steg mot målet att åstadkomma en konkurrenskraftig svensk dataindustri, som kan göra sig gällande i den hårdnande internationella konkurrensen på dataområdet.

Efter ingående överläggningar har överenskommelse träffats om att LME skall förvärva totalt 90,5 % av aktierna i Datasaaab genom förvärv av dels samtliga Saab-Scanias 1 800 000 aktier i Datasaaab och dels 1 458 000 av statens aktier i Datasaaab.

Statens överlåtelse av aktier till LME förutsätter att riksdagen godkänner överlåtelsen. Saab-Scania kan emellertid överlåta sina aktier i Datasaaab utan hinder därav. För att möjliggöra för LME och Datasaaab att så effektivt som möjligt förbereda den eftersträlvade samordningen av verksamheterna har enighet nåtts om att Saab-Scania skall överlåta sina aktier i Datasaaab till LME per den 31 december 1980, medan överlåtelse av statens aktier sker den 31 mars 1981. Berörda parter har därför överenskommit att aktieöverlåtelse skall ske genom två separata avtal. Mellan staten och

LME har denna dag tecknats särskilt avtal, vilket bilagts detta Avtal som *Bilaga 1*, avseende överlåtelse till LME av 1 458 000 av statens aktier i Datasaab.

§ 1

Saab-Scania överläter till LME på i detta Avtal angivna villkor samtliga sina 1 800 000 aktier i Datasaab för en köpeskillning av Etthundrasextiofemmiljoner (165 000 000) kronor.

Regeringen har enligt mellan Saab-Scania och staten träffat konsortialavtal lämnat sitt medgivande till överlåtelsen.

§ 2

LME skall tillträda aktierna den 31 december 1980, nedan kallad Tillträdesdagen.

§ 3

På Tillträdesdagen skall Saab-Scania till LME överlämna aktiebrevnen vederbörligen transporterade på LME, eller in blanco, med eventuellt tillhörande talonger och ej förfallna utdelningskuponger.

§ 4

LME skall erlägga köpeskillingen. Etthundrasextiofemmiljoner (165 000 000) kronor i tre lika stora poster envar å Femtiofemmiljoner (55 000 000) kronor den 31 mars under ettvar av åren 1983, 1984 och 1985.

Om köpeskillingen inte erlägges senast på respektive förfallodag utgår dröjsmålsränta å förfallet belopp till dess full betalning erlagts enligt en räntefot för år som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fem (5) procentenheter.

Erlägges ej post inom 10 dagar från förfallodagen är även övriga poster förfallna till betalning.

§ 5

De handlingar avseende Datasaab som legat till grund för detta avtal och av vilka LME tagit noga del är i huvudsak följande:

1. Bolagsordning och registreringsbevis (*Bilaga 2 och 3*).
2. Reviderade årsredovisningar avseende dels Datasaab dels Datasaab-koncernen för räkenskapsåret 1979 (*Bilaga 4*).

LME har vidare beretts tillfälle att granska samtliga övriga handlingar som är av betydelse för en bedömning av Datasaab's verksamhet och ställning.

§ 6

Saab-Scania garanterar

att i årsredovisningen avseende år 1979 ingående balansräkning och

koncernbalansräkning enligt § 5 ovan har upprättats enligt lag och god redovisningssed. Härvid antecknas att LME har tagit del av och godkänt värderingen av varulagret;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag ej i annan omfattning än som angivits i *Bilaga 5* härtill pantförskrivit och ej under tiden fram till Tillträdesdagen kommer att pantförskriva några tillgångar annat än som ett led i den normala verksamheten;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag med reservation för vad som angivits i *Bilaga 6* har äganderätten eller nyttjanderätten till alla patent, konstruktioner, varumärken, mönster och andra immaterialrättsliga tillgångar liksom ritningar och verktyg vilka är nödvändiga för respektive bolags verksamhet per Tillträdesdagen och att bolagens rättigheter till dessa patent, konstruktioner, varumärken, mönster och andra immaterialrättsliga rättigheter liksom ritningar och verktyg ej kommer att förändras eller upphöra i anledning av denna aktieöverlåtelse;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag tecknat brand- och avbrotts- samt andra vanligen förekommande försäkringar och att dessa fortfarande är i kraft på Tillträdesdagen;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag vid undertecknandet av detta avtal med undantag för reklamationsvister inte är inblandade i andra tvister eller rättegångar än dem som anges i *Bilaga 7*;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag ej gjort åtaganden, ingått rättshandlingar eller vidtagit handlingar i övrigt, i annan mån än som utgör led i bolagets normala löpande rörelse;

att Datasaab och i koncernen ingående bolag disponerar över alla för verksamhetens bedrivande erforderliga tillstånd och beslut av myndigheter och att produktionsapparaten icke är föremål för något mer betydande föreläggande från yrkesinspektionen eller annan myndighets sida eller arbetar på tidsbegränsade dispenser från sådan myndighet;

att Datasaaabs och i koncernen ingående bolags verksamhet under år 1980 bedrivits efter affärsmässiga principer och att Datasaaabs ställning på grund av åtgärder under samma period, inte har förändrats och inte kommer att förändras på annat sätt än vad som följer av transaktioner och händelser som är hänförliga till den normala löpande verksamheten;

att på Tillträdesdagen all väsentlig dokumentation rörande Datasaab och i koncernen ingående bolag såsom aktiebok, styrelseprotokoll och bolagsstämmoprotokoll, redovisningshandlingar, etc. är korrekta och finns i behåll hos Datasaab eller respektive bolag.

§ 7

Skulle Saab-Scania brista i fråga om sina garantiutfästelser enligt § 6 ovan och skulle detta leda till kostnad, förlust eller skada, skall köpeskillingen för aktierna nedsättas med belopp som svarar mot 90,5 % av kostnaden, förlusten eller skadan, i förekommande fall efter vederbörligt beak-

tande av skattemässig avdragsgillhet härför hos berört bolag. LME skall dock inte ha rätt att erhålla nedsättning, om inte summan av den sammanlagda nedsättningen vartill LME kan vara berättigad enligt denna paragraf stycke ett och två — efter att i förekommande fall skattemässig avdragsgillhet enligt ovan beaktats — överstiger tio (10) miljoner kronor.

Nedsättning skall inte i något fall utgå för enskilda kostnader, förluster eller skador vars värde är lägre än 100 000 kronor; sålunda ej ersättningsgilla skador skall ej heller beaktas vid bedömningen av huruvida det sammanlagda nedsättningsbeloppet uppgår till 10 miljoner kronor. Vid fastställande av storleken av den nedsättning vartill LME kan vara berättigad skall denna vidare minskas med ett belopp motsvarande 90,5 % av värdet av de reserveringar i årsbokslut för osäkra kundfordringar, upplupna, ej betalda kostnader, villkorade skulder, förpliktelser o. dyl. som beräknas inte behöva tagas i anspråk.

Om LME önskar framställa krav på nedsättning enligt bestämmelserna i denna paragraf, skall sådana krav ha kommit Saab-Scania tillhanda senast inom ett år räknat från dagen för LMEs tillträde till de av staten försålda aktierna i Datasaab, dvs. den 31 mars 1981. Har så ej skett har LME förlorat sin rätt att framställa krav grundade på lämnade garantier.

Staten har i avtalet med LME avseende överlåtelse av statens aktier i Datasaab lämnat med detta Avtals §§ 6 och 7 likalydande garantiåtaganden. Vid eventuell nedsättning av köpeskillingen skall nedsättningen fördelas på staten med 40,5/90,5 och Saab-Scania med 50,0/90,5. Avsikten är således att de av staten och Saab-Scania gjorda åtagandena skall gälla som om de gjorts av staten och Saab-Scania gemensamt i ett och samma avtal. LME äger därför från Saab-Scania endast erhålla nedsättning enligt detta Avtal med mot Saab-Scantias nyssnämnda andel svarande belopp. Avdrag skall ske med lika stora belopp på ännu ej erlagda köpeskillingsposter.

§ 8

LME skall snarast och med verkan från Tillträdesdagen övertaga de borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden som Saab-Scania ingått till förmån för Datasaab.

Om ej erforderligt samtycke föreligger från innehavarna av sådana borgens-, garanti- och andra ansvarsåtaganden på Tillträdesdagen, skall LME hålla Saab-Scania skadeslös för det fall Saab-Scania helt eller delvis tvingas infria sådant åtagande.

§ 9

Enligt bestämmelserna i § 22 av Huvudavtalet har staten och Saab-Scania åtagit sig att lämna vissa bidrag och tillskott till Datasaab. Staten och Saab-Scania har för åren 1978–1979 fullgjort sina åtaganden i nu nämnt avseende.

För år 1980 återstår att täcka eventuell för året hos Datasaab uppkom-

men förlust som ej täcks av de tillskott och bidrag om totalt 107,5 miljoner kronor som tillskjutits av staten och Saab-Scania. Saab-Scania förbinder sig att till Datasaab erlägga ett belopp motsvarande hälften av eventuell sådan uppkommen förlust. Beloppet skall erläggas senast 30 dagar efter det att av revisorerna påtecknat bokslut för Datasaab avseende år 1980 föreligger.

Vid fastställandet av eventuell sådan förlust i Datasaab skall de värderings- och redovisningsregler gälla som tillämpats av Datasaab vid upprättandet av 1979 års bokslut och som i sina huvuddrag finns återgivna i *Bilaga 8*.

Saab-Scania skall ha rätt såväl att deltaga i bokslutsarbetet för Datasaab och i koncernen ingående dotterbolag som att granska boksluten.

Preliminär uppgift om den eventuella förlustens storlek baserad på preliminärt bokslut skall föreligga den 5 februari 1981.

Saab-Scania skall även till Datasaab utge ett tillskott avseende år 1981 på 37,5 miljoner kronor. Beloppet skall erläggas under januari och juli månader 1981 i två lika stora rater.

§ 10

Saab-Scania skall ej utöver vad ovan sagts i § 9 vara skyldigt att till Datasaab erlägga några bidrag, tillskott, stöd eller dylikt av vad slag det vara må såvida ej särskilt avtal därom föreligger.

§ 11

I omedelbar anslutning till Tillträdesdagen skall bolagsstämma avhållas i Datasaab, varvid Saab-Scania skall tillse att av Saab-Scania nominerade styrelseledamöter och styrelsesuppleanter ställer sina platser till bolagsstämmans förfogande. Vid denna bolagsstämma ankommer det på LME att föranstalta om val av nya styrelseledamöter och suppleanter att ersätta dem som ställt sina platser till förfogande samt att föranstalta om vederbörlig registrering därav.

LME förbinder sig att å nästkommande ordinarie bolagsstämma i Datasaab rösta för att nuvarande av Saab-Scania nominerade styrelseledamöter beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning av Datasaab under tiden fram till Tillträdesdagen under förutsättning att Datasaabs nuvarande revisorer icke avstyrker sådan ansvarsfrihet.

§ 12

Datasaab bedriver idag verksamhet inom ett flertal områden och på olika orter i landet. Produktion sker i Järfälla och Linköping och marknadsföring genom dotterföretag i Sverige och ett antal andra länder.

LME förklarar att bolaget avser att inom ramen för vad som är företagsekonomiskt motiverat fortsätta Datasaabs verksamhet i nära samordning med närliggande verksamheter hos LME och att vidareutveckla dessa till

en konkurrenskraftig exportinriktad svensk industri i första hand inom området datakommunikation och databehandling. Samordningen av de två företagens verksamheter bedömes medföra vissa organisatoriska förändringar bl. a. genom en koncentration till Datasaab av utvecklingen av kvalificerade terminalutrustningar. Den förväntade snabba marknadsutvecklingen förutses leda till en expansion av den sammantagna verksamheten inom ifrågavarande område. Omfattande investeringar i teknisk utveckling inom området kommer att bli följden av den gemensamma satsning som nu företas.

§ 13

Datasaab skall ha rätt att i sin fortsatta verksamhet utan inskränkning använda varumärket "Datasaab" ävensom att utan inskränkning använda firmanamn vari "Datasaab" ingår. Denna rätt upphör dock fem år från Tillträdesdagen, dvs. den 31 december 1985. LME förbinder sig att så snart Datasaaabs rätt enligt denna paragraf upphört, på bolagsstämma för Datasaab rösta för erforderlig ändring av Datasaaabs firma.

Saab-Scania förbinder sig dock att på begäran av LME eller Datasaab upptaga förhandlingar om villkoren för fortsatt användning av "Datasaab" såsom firmanamn eller varukännetecken.

§ 14

LME förbinder sig att tillse att den personal nu anställd i Datasaab som vid Datasaaabs bildande var anställd i Saab-Scania och verksam i dess dåvarande Datasaab-division i anställningsskyddssammanhang får tillgodoräkna sig sin anställningstid i Saab-Scania.

§ 15

Detta avtal återgår om överlåtelse av statens aktier i Datasaab till LME, ej sker den 31 mars 1981 i enlighet med bestämmelserna i det härtill fogade avtalet mellan staten och LME.

LME förbinder sig att ej intill den 31 mars 1981 utan Saab-Scanias godkännande låta vidtaga några sådana åtgärder i Datasaab och dess dotterbolag som – därest avtalet återgår – väsentligen skulle försvåra återställandet av Datasaab till dess nuvarande form.

§ 16

Twist rörande detta avtal, dess tolkning eller tillämpning eller därur härflytande rättsförhållande skall avgöras genom skiljedom enligt nu gällande lag om skiljemän.

Detta avtal har upprättats i två exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Stockholm den 23 december 1980.

för
SAAB-SCANIA AKTIEBOLAG

Sten Gustafsson
Alv Elshult

för
TELEFONAKTIEBOLAGET
L M ERICSSON

Björn Svedberg
Håkan Ledin

Avtal

I anslutning till mellan staten respektive Saab-Scania Aktiebolag (Saab-Scania) med Telefonaktiebolaget L M Ericsson (LME) träffade avtal om överlåtelse av totalt 90,5 % av aktierna i Datasaab Aktiebolag (Datasaab) har mellan staten, Saab-Scania och Datasaab träffats följande avtal.

§ 1

Det mellan staten och Saab-Scania den 21 september 1977 träffade avtalet om samarbete genom Datasaab (Huvudavtalet) jämte därtill hörande bilagor inklusive det såsom Bilaga 1 till Huvudavtalet fogade Konsortialavtalet upphör den 31 december 1980 att gälla och ersätts av detta avtal.

§ 2

Huvudavtalets upphörande innebär att samtliga parternas rättigheter och skyldigheter enligt Huvudavtalet jämte dess bilagor med nedan uttryckligen angivna undantag upphör per nämnda dag.

Oavsett vad ovan i föregående stycke sagts skall Datasaabs betalnings-skyldighet enligt Huvudavtalets § 4.2. kvarstå samt bestämmelserna i Konsortialavtalet § 12.2. avseende vissa förmåner för Datasaabs personal fortfarande att gälla intill utgången av år 1982.

§ 3

Staten och Saab-Scania förklarar att de avstår från sina rättigheter enligt bolagsordningen i Datasaab att påkalla inlösen av aktie som övergått till LME eller till av Televerket helägt dotterbolag.

§ 4

Enligt bestämmelserna i de mellan staten och LME respektive mellan Saab-Scania och LME träffade avtalen om överlåtelse av aktier i Datasaab har staten och Saab-Scania i enlighet med bestämmelserna i § 22 i Huvudavtalet åtagit sig att lämna vissa bidrag och tillskott till Datasaab. Dessa åtaganden innebär att staten och Saab-Scania skall

för år 1980: täcka eventuell hos Datasaab uppkommen förlust som ej täcks av för året av staten och Saab-Scania lämnade bidrag och tillskott om 107,5 miljoner kronor,

för år 1981: lämna för statens del ett utvecklingsstöd om 32,5 miljoner kronor samt ett tillskott på 37,5 miljoner kronor och för Saab-Scantias del ett tillskott om 37,5 miljoner kronor.

Saab-Scania har utgått från att för dess del regeringen efter ansökan härom kommer att medge att ovan angivna bidrag och tillskott skall anses som avdragsgill omkostnad i Saab-Scantias rörelse enligt 43 § 3 mom 2 och 3 styckena kommunalskattelagen. Skulle sådant medgivande ej lämnas

skall Saab-Scantias bidrag och tillskott reduceras med 55 % därav (vilken procentsats skall anses motsvara den teoretiska skatteminskning som skulle uppkommit för Saab-Scania om tillskottet och/eller bidraget ifråga varit avdragsgillt), varvid ett belopp motsvarande reduktionen istället skall tillskjutas av staten.

§ 5

Detta avtal återgår om staten ej i enlighet med bestämmelserna i det denna dag träffade avtalet mellan staten och LME avseende överlåtelse av 1 458 000 av statens aktier i Datasaab – efter regeringens slutliga godkännande – överlåter nämnda antal aktier till LME den 31 mars 1981. I sådant fall skall Huvudavtalet jämte bilagor anses ha varit gällande utan avbrott.

§ 6

Twister rörande detta avtal dess tolkning eller tillämpning eller därur härflytande rättsförhållande skall hänskjutas till avgörande av en skiljenämnd bestående av tre personer. Kan enighet ej nås om skiljenämndens sammansättning skall en som tillika skall vara skiljenämndens ordförande utses av presidenten i Svea Hovrätt, en utses av styrelsen för Sveriges Advokatsamfund samt en utses av Föreningen Auktoriserade revisorer.

Skiljeförfarandet påkallas genom meddelande i rekommenderat brev till den part eller de parter som anges såsom motpart(er). Då sådant meddelande lämnas skall samtidigt i förekommande fall den part som ej är nämnd som motpart meddelas om att skiljeförfarande påkallats med förfrågan om parten skall inträda i förfarandet på någondera partens sida. För den part som sålunda inte inträder gäller meddelad skiljedom som om parten inträtt i förfarandet.

För skiljeförfarandet som skall äga rum i Stockholm skall i övrigt gälla bestämmelserna i nu gällande lag om skiljemän.

Detta avtal har upprättats i tre exemplar varav parterna tagit var sitt.

Stockholm den 23/12 1980

FÖR SVENSKA STATEN

Per Nyqvist

FÖR SAAB-SCANIA AB

Sten Gustafsson

Alv Elshult

FÖR DATASAAB AB

Gunnar Wedell

Sven Skåræus

